

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 12422/2022
22.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца Центра за социјални рад Пландиште, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Бугарски, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 52/22 од 03.02.2022. године, у седници одржаној 22.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 52/22 од 03.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П2 311/2020 од 04.11.2021. године, ставом првим изреке, делимично је лишена тужена родитељског права мајка АА, у домену права и дужности чувања, подизања, васпитања, образовања и заступања деце и на управљање њиховом имовином, сходно члану 82. став 3. Породичног закона, према кћеркама, мал. ББ и ВВ. Ставом другим изреке, одлучено је да ће родитељско право према мал. ББ и ВВ, по правноснажности те пресуде, вршити Центар за социјални рад у Пландишту.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж2 52/22 од 03.02.2022. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Основног суда у Вршцу П2 311/2020 од 04.11.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/05) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а наводима ревизије тужене неосновано се указује на битну повреду из одредбе члана 374. став 1. тог Закона, учињену у поступку пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена из ванбрачне заједнице са ГГ има шесторо деце и то: синове ДД (рођен ... године), ЂЂ (рођен ... године), ЕЕ (рођен ... године), ЖЖ (рођен ... године), према којима је делимично лишена родитељског права, а деца су збринута у установи социјалне заштите; кћерке: ББ (рођена ... године) и ВВ (рођена ... године), која нема уписано очинство, а обе су смештене у хранитељску породицу. Тужена је лице без запослења, без имовине, корисница новчане социјалне помоћи, а након престанка ванбрачне заједнице са ГГ живи у породичном домаћинству својих родитеља, са сином ДД у ... у дворишном стану који се састоји од две собе, предсобља и нише, без купатила. Ванбрачна заједница тужене и ГГ је, од заснивања, била дисфункционална, обиловала насиљем, како вербалним тако и физичким, због чега је ГГ осуђен, правноснажном пресудом Основног суда у Вршцу Ки 398/17 од 22.01.2018. године, на казну затвора у трајању од једне године и два месеца, уз изречену меру безбедности обавезног лечења алкохоличара због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ. Вештачењем је утврђено да тужена није у стању да се самостално дистанцира од ванбрачног партнера и његових захтева и поред негативног животног искуства током трајања ванбрачне заједнице, као да су она и деца били изложени насилничком понашању. С обзиром на њену интелектуалну инсуфицијенцију, субедукованост, недовољан увид у сопствено стање и недовољну информисаност о осећајним, биолошким, сазнајним и социјалним потребама мал.деце, њој је у досадашњем периоду била неопходна помоћ и подршка стручних радника, јер су њени родитељски капацитети мањкави. У стању је да само делимично препозна развојне сметње или поремећаје у понашању деце и њихове могућности, али није способна да на исте адекватно реагује у циљу њиховог отклањања или ублажавања. Није способна да заштити своју децу од насиља и злостављања, а постојећа сугестибилност, са некритичким усвајањем туђег мишљења, је у наредном периоду чини погодном за манипулисање од стране других особа. У том смислу би мал.деца, ББ и ВВ могао бити угрожен или успорен нормалан психо-моторни развој, те је тужену потребно лишити родитељског права у делимичној мери, у делу права и дужности на чување и васпитање, подизање, образовање и заступање деце, као и управљање и располагање њиховом имовином, док је у циљу одржавања емотивних и породичних веза мал. ББ и мал. ВВ са браћом, мајком и мајчиним родитељима потребно омогућити контакте између њих у контролисаним условима, пратити квалитет истих и по потреби их кориговати и усмеравати. На основу мишљења стручног тима Центра за социјални рад Вршац од 01.11.2011. године, тужена је лице са посебним потребама, успореног развоја и снижених интелектуалних капацитета, а услед постојања менталне инсуфицијенције није у могућности да адекватно одговори потребама својих синова, нити да се супротстави насиљу бившег ванбрачног супруга према себи самој и према синовима, због чега су исти били измештени из породице порекла, а она, као мајка, делимично лишена родитељског права. Постоји основана сумња на сексуално узнемиравање мал. кћерке ББ од стране брата ДД, при чему тужена мајка није предузела мере како би своју кћерку заштитила и спречила злостављање, чиме је исказала своју некомпетентност и неефикасност у вршењу родитељског права. Због тога је Центар за социјални рад Вршац дао мишљење да тужену треба лишити

родитељског права у домену права и дужности на чување, подизање, васпитање, образовање и заступање деце, управљање њиховом имовином, а у односу на мал. ББ и мал. ВВ.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право, делимичним лишењем тужене родитељског права у домену права и дужности чувања, подизања, васпитања, образовања и заступања деце, те управљање њиховом имовином, на основу одредбе члана 82. став 3. Породичног закона.

Ревизијом тужене се неосновано побија правилност примене материјалног права.

Делимично лишење родитељског права прописано је одредбом члана 82. став 3. Породичног закона, тако што родитељ који врши родитељско право може били лишен права и дужности на чување, подизање, васпитање, образовање и заступање детета, те на управљање и располагање његовом имовином. Дете има право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпуни развој на основу одредбе члана 62. став 1. Породичног закона. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, на основу одредбе члана 266. став 1. истог закона.

У конкретном случају, делимично лишење родитељског права тужене је потребно ради обезбеђења најбољих могућих животних и здравствених услова за правилан и потпуни развој њене мал.деце, ББ и ВВ, пошто су њени родитељски капацитети манљиви, због чега она није способна да препозна развојне сметње или поремећаје у понашању деце и њихове могућности, нити је способна да на исте адекватно реагује у циљу заштите деце од насиља и злостављања.

Неосновани су наводи ревизије тужене да нема основа да она буде лишена родитељског права због своје неспособности за вршење истог. Малолетна деца ББ и ВВ имају право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпуни развој, па како њихова мајка (тужена) није способна да им такве услове обезбеди, нити да их заштити од насиља и злостављања у примарној породици, следи да су нижестепени судови, правилном применом материјалног права, тужену делимично лишили родитељског права, а наводима њене ревизије се правилност побијане одлуке не доводи у сумњу.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић